

villighedens Vej, men hvor man maa skride ind og hjælpe ved Midler, som ere tilstrækkelige til at rette paa Forholdene.

Jeg lægger i det hele taget Hovedvægten paa, at det, der gøres for Ungdommen, korteligt og populært sagt, gaar ud paa, at den lærer at bestille noget, lærer et Arbejde, der kan sætte den i Stand til at blive nyttige Borgere i Samfundet. Det er Hovedsagen. Og saa tror jeg, der kan være nogen Grund til ikke at overdrive Kravet til Skolen alt for meget. Det kan være meget godt, at ogsaa Skoleundervisningen træder til, men dens Opgave er dog særlig at være af supplerende Natur. Det, der er Hovedsagen, er Dygtiggørelsen til den bestemte Gerning, som den enkelte har valgt, saa kommer alt det øvrige nok af sig selv. Der er mange Eksempler i Samfundet paa — det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff) nævnedes et enkelt stort Eksempel, vi kunne holde os til de smaa —, at unge Mennesker, der ere komne i et Haandværk eller ude paa Landet til Arbejde ved Landbruget og kun have faaet en meget ringe Skoleundervisning, have været opfyldte af Kundskabstrang og saa have rejst den fornødne Kamp og ved egne Kræfter søgt at faa den mere vidtgaaende Undervisning, de have savnet. Det er de bedste, nyttigste Borgere i Samfundet, med hvem det er Tilfældet. Men ligesom man ikke kan nøde godt i ondt, kan man heller ikke bringe dem frem gennem Undervisning og Oplysning, som ikke selv ville det. Den enkeltes Villie vil til alle Tider blive Hovedsagen.

Jeg mener, at det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) har haft Ret i at rejse dette Spørgsmaal, og mange Enkeltheder i hans Foredrag have min fulde Tilslutning. Jeg kan derfor gaa med til, at dette Spørgsmaal holdes i Live ogsaa ad den Vej, det ærede Medlem for Vejle Amts 3die Valgkreds (Nørgaard) har foreslaaet, og som, saa vidt jeg skønner, nærmest har den højtærede Kultusministers Tilslutning.

Ordføreren for Forslagsstillerne (K. M. Klausen): Jeg vil først udtale en Tak for den velvillige Modtagelse, som vort Forslag har faaet fra alle Sider. Jeg udtalte forleden Dag, at det var baade et Overklasse- og Underklasse-Spørgsmaal; det var et Spørgsmaal, der berørte os alle, og det har ogsaa vist sig, at det har kunnet samle Interesse og Velvillie hos alle Partier her i Salen. Det er derfor mit Haab, at denne Velvillie, som er kommen frem her i Dag,

maa give sig et praktisk Udslag i en nær Fremtid. Det gaar ikke an, at man lukker Øjnene for, at en stor Del af Ungdommen ikke kan faa nogen Undervisning ud over den, den har modtaget i Barneskolen, at kun en Trediedel af vor Ungdom faar Undervisning og ofte en mangelfuld Undervisning, medens Resten maa skotte sig selv og blive overladt til Tilfældigheder. Der er sagt i Dag, at vi have udrettet en Del herhjemme paa dette Omraade. Ja, naturligvis have vi det, men alligevel synes jeg langt fra, vi have udrettet, hvad vi kunde og burde. Man har peget paa Aftenskolen og sagt, at den samlede dog mange Elever om sig. Ja vel, der er mange Elever paa Papiret, men vi maa huske paa, at de Tal, som opgives paa Aftenskoleeleverne, ere Maksimumstal. Hvis vi fik Minimumstallet og saa det Frafald, der var, vilde det se helt anderledes ud. Det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen) henviste til Fortsættelsesskolerne eller Aftenskolerne her i København, som have samlet 4,000 Elever om sig sidste Vinter. Det er rigtigt, saa mange var der den Gang, der var flest, da vi begyndte, men den Gang Skolen hørte op, var der faldet mange fra, i det hele et Frafald paa 37 pCt. Hvis man nøjere vil gaa igennem, hvad disse Elever lære, vil det for manges Vedkommende vise sig, at det Udbytte, de faa af Undervisningen, er ikke ret stort. Det er trist at skulde sige det, men det er Tilfældet, at Undervisningens Udbytte kun er ringe, og det kan heller ikke være anderledes. Naar unge Mennesker have tilbragt deres Dag i en Butik, en Fabrik eller paa et Værksted og møde Kl. 7½ om Aftenen og skulle have Undervisning til Kl. 9½, ere de ikke oplagte til at modtage den Undervisning; Udbyttet bliver meget ringere, end man maaske tænker sig. Der er henvist til Fortsættelsesskolerne, men de ere dog saa faa, vi have vistnok i alt ikke mere end 10 Fortsættelsesskoler i Danmark, de samle saadant noget som 1,000 Elever om sig. Det er en forsvindende Del af vor Ungdom. Højskolerne og Landbrugsskolerne, som vi i denne Forbindelse godt kunne slaa sammen, samle naturligvis en Del om sig, men det er ikke af den Ungdom, her er Tale om. Nej, det, som vort Forslag skulde tage Sigte paa, er Ungdommen fra 14 til 17—18-Aars Alderen, men 93 pCt. af Højskolens Ungdom ere over 18 Aar. Det er ikke den, her tænkes paa. Det er Ungdommen under 18 Aar.

Man har spurgt, om Undervisningen